

UDC 338.27:336.6

DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2025-1-88-97>

ШЕВЧЕНКО Анна Михайлівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів,
Черкаський державний технологічний університет,
м. Черкаси, Україна
Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-4904-9572>
anita.balakireva@gmail.com

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДСИСТЕМИ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ

Управління фінансовою безпекою здійснюється в межах функціонування механізму управління економічною безпекою підприємств, установ, організацій, однак, зважаючи на специфіку функціонування фінансових ризиків, які впливають на цілісність та ефективність використання фінансових ресурсів компаній, як власних, так і залучених від клієнтів, актуалізується потреба у уточненні та конкретизації стратегічних орієнтирів для захисних механізмів, націлених на потреби убезпечення господарських структур від фінансових втрат. В управлінській площині українських компаній мають бути поєднані завдання стратегічного управління розвитком суб'єктів господарювання та управління фінансовою підсистемою системи їх економічної безпеки для досягнення синергії управлінських зусиль у площині безпеки орієнтованого менеджменту.

Мета - конкретизація стратегічних орієнтирів функціонування фінансової підсистеми механізму управління економічною безпекою підприємств в Україні.

Встановлено, що стратегічні орієнтири функціонування підсистеми фінансової безпеки механізму управління економічною безпекою підприємства не повинні суперечити загальним стратегічним цілям його існування та розвитку, мають враховувати наявні у суб'єкта господарювання ресурси та охоплювати можливості залучення нових фінансових активів у процеси фінансово-господарської діяльності, також передбачати дотримання балансу інтересів стейкхолдерів компанії, частина з яких прагне отримання нею прибутку, а частина бажає, щоб підприємство залишалось у стані відносної економічної безпеки особливо у воєнний час. Запропоновано авторську візію щодо стратегічних орієнтирів функціонування фінансової підсистеми механізму управління економічною безпекою підприємств в Україні.

Конкретизовано, систематизовано та описано такі стратегічні орієнтири функціонування фінансової підсистеми механізму управління економічною безпекою підприємств, як мінімізація фінансових ризиків, досягнення фінансової незалежності та диверсифікація джерел фінансових ресурсів, досягнення фінансової стійкості, підтримання ліквідності та платоспроможності підприємства, оцінювання фінансових сценаріїв розвитку бізнесу, організація захисту цифрової фінансової інформації, формування фінансових резервів і пошук додаткових фінансових можливостей, розроблення стратегії фінансового розвитку підприємства, розроблення плану фінансової санації на випадок потреби фінансового відновлення підприємства.

Для ефективного функціонування фінансової підсистеми механізму управління економічною безпекою підприємства критично важливо зосередитися на досягненні його фінансової стійкості та незалежності. Мінімізація фінансових ризиків вимагає від менеджменту компанії постійного контролю як внутрішніх, так і зовнішніх загроз, а також здатності управлінського персоналу гнучко та оперативно реагувати на них. Особлива увага має приділятися захисту цифрової фінансової інформації підприємства та контролю доступу до неї через запровадження систем протидії кіберзагрозам.

Ключові слова: фінансова безпека, механізм управління економічною безпекою, фінансовий ринок, фінансові ризики, стратегія, фінансові установи, підприємства, цифровізація.

Постановка проблеми. Фінансові кризи, які періодично повторюються на вітчизняному ринку фінансових продуктів та послуг, зумовлюють необхідність привернення уваги управлінського персоналу сучасних компаній до проблеми управління їх фінансовою безпекою. У науково-теоретичній площині вітчизняними дослідниками доведена комплексність природи системи забезпечення економічної безпеки бізнесу із виокремленням у її структурі фінансової

складової. Відтак, управління фінансовою безпекою здійснюється в межах функціонування механізму управління економічною безпекою підприємств, установ, організацій, однак, зважаючи на специфіку функціонування фінансових ризиків, які впливають на цілісність та ефективність використання фінансових ресурсів компаній, як власних, так і залучених від клієнтів, актуалізується потреба у уточненні та конкретизації стратегічних орієнтирів для захисних механізмів, націлених на потреби убезпечення господарських структур від фінансових втрат.

Розробка стратегії функціонування та розвитку суб'єктів бізнесу в Україні є надзвичайно складним управлінським завданням, оскільки вплив війни на роботу вітчизняних підприємств є непередбачуваним та непрогнозованим. Водночас, компанії не можуть планувати вектори своєї діяльності без усвідомлення стратегічних цілей, яких їм варто досягнути для збереження конкурентних позицій, зокрема, і на ринках фінансових послуг. Обмеженість джерел залучення фінансових ресурсів, низький рівень інвестиційної спроможності внутрішніх інвесторів, переорієнтація зовнішніх інвесторів з українського бізнесу у більш фінансово та фізично безпечні географічні зони підприємницької активності вимагають від топ-менеджменту сучасних підприємств розроблення основ ефективної політики фінансування їх діяльності зі встановленням стратегічних орієнтирів на досягненні стану фінансової безпеки за результатами цього процесу. Таким чином, в управлінській площині українських компаній мають бути поєднані завдання стратегічного управління розвитком суб'єктів господарювання та управління фінансовою підсистемою системи їх економічної безпеки для досягнення синергії управлінських зусиль у площині безпеко орієнтованого менеджменту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виокремлення частини нерозв'язаної раніше проблеми. Акценти управління фінансовою безпекою у процесі функціонування механізму менеджменту економічної безпеки на сучасних підприємствах, в установах і організаціях знайшли широке відображення у сучасній українській науковій літературі. Наприклад, в останні роки у фокусі уваги вітчизняних вчених перебували питання: конкретизації теоретичних аспектів управління фінансовою безпекою вітчизняних підприємств [1], підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства задля його економічної безпеки [2], формування підходів до антикризового управління фінансовою безпекою банківських установ [3], ролі банків у залученні капіталу та управлінні ризиками у процесі забезпечення фінансової безпеки підприємств [4], уточнення та конкретизації поняття, механізму та особливостей управління фінансовою безпекою підприємств у сучасних умовах [5], доступних можливостей управління фінансовою безпекою банку на основі п'ятипелюсткової моделі [6], пошуку інноваційних підходів до модернізації управління фінансовою безпекою банку [7], маркетингу наявних резервів та потенціалів в управлінні фінансовою безпекою [8], стратегічного забезпечення фінансово-економічної безпеки страхових компаній у контексті розвитку конкурентоспроможного ринку страхових послуг [9], доцільності ризик-орієнтованого підходу при управлінні фінансовою безпекою підприємства [10], методології дослідження державних фінансових ресурсів та фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах реформування управління публічними фінансами [11], стратегічного управління фінансовою безпекою банку [12], комплексних і фундаментальних теоретико-методичних основ управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів підприємницької діяльності [13], антикризового управління в забезпеченні фінансової безпеки бізнесу [14], управління капіталом в контексті забезпечення фінансової безпеки підприємства [15], управління персоналом в інформаційно-аналітичному забезпеченні фінансової складової системи економічної безпеки підприємств [16], механізму ефективного управління фінансовою безпекою в системі бізнес-планування інноваційно орієнтованих підприємств в умовах діджиталізації та економічних викликів [17], теоретичного підґрунтя формування адаптивного управління фінансовою безпекою підприємства [18], особливості управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання в сучасних умовах [19], формування організаційного забезпечення управління фінансовою безпекою промислових підприємств [20], управління фінансовими ризиками як складової фінансової безпеки [21]. Не зважаючи на значний інтерес і актуальність теми управління фінансовою безпекою в умовах

нестабільності та зростання економічних ризиків, стратегічні орієнтири для оновлення механізму управління економічною безпекою з пріоритетом на його фінансову складову і досі залишається мінливими та не конкретними.

Метою статті є конкретизація стратегічних орієнтирів функціонування фінансової підсистеми механізму управління економічною безпекою підприємств в Україні.

Викладення основного матеріалу дослідження. Далик В. П., Мигаль Т. В., Цісінський М. М., Волос М. В., Гнедько Б. В., Шиманович П. О., Крілик Б. Б. стверджують, що фінансова безпека підприємства – це стан, коли підприємство має достатні ресурси для покриття своїх фінансових зобов'язань та може виконувати їх у відповідний, встановлений строк без збитків і шкоди для своєї діяльності. У свою чергу, механізм управління фінансовою безпекою, як складова механізму управління економічною безпекою підприємства в цілому, поєднує чотири ключові аспекти: фінансове планування, фінансовий контроль і аудит, ризик-менеджмент, фінансовий аналіз [5, с.45].

Дроботя Я. А., Дорошенко О. О., Кравченко С. А., Михайлик С. І., Панкевич Р. І. вважають, що фінансова безпека в межах окремого суб'єкту здійснення господарювання – це, перш за все, статичний та динамічний стан суб'єкту, який повсякчас балансує між прибутком, обсягом капіталу, ліквідністю, фінансовою стійкістю та ризиком з акцентом на впливах систематичних та несистематичних ризиків з ціллю забезпечення розвитку даного суб'єкту в реаліях сьогодення і на перспективу [10]. Поширеним у теоретико-методичній площині є підхід, згідно якого управління фінансовою безпекою підприємства передбачає формування цілей, методів безпечного розвитку підприємства, генерацію рішень і вибір найефективніших шляхів їх забезпечення. Також важливим є ухвалення обґрунтованих рішень і заходів щодо передбачення й попередження існуючих чи потенційних ризиків та впливу внутрішніх і зовнішніх чинників [22, с.136]. Головною метою управління фінансово-економічною безпекою суб'єкта підприємницької діяльності є гарантування фінансової стійкості та максимально ефективного його функціонування суб'єкта підприємництва в поточному періоді та високого потенціалу його розвитку у майбутньому (стратегічна візія), головною умовою якого є здатність протистояти небезпекам і загрозам, які можуть завдати збитків підприємству [13, с.56].

Отже, фінансова безпека підприємства виступає однією із основних складових економічної безпеки; спрямована на забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності; націлена на своєчасне визначення та реагування на зовнішні і внутрішні загрози з метою їх подолання [18, с.128].

Стратегічні орієнтири функціонування підсистеми фінансової безпеки механізму управління економічною безпекою підприємства не повинні суперечити загальним стратегічним цілям його існування та розвитку, мають враховувати наявні у суб'єкта господарювання ресурси та охоплювати можливості залучення нових фінансових активів у процеси фінансово-господарської діяльності, також передбачати дотримання балансу інтересів стейкхолдерів компанії, частина з яких прагне отримання нею прибутку, а частина бажає, щоб підприємство залишалось у стані відносної економічної безпеки особливо у воєнний час.

Рис. 1 узагальнює стратегічні орієнтири функціонування фінансової підсистеми механізму управління економічною безпекою підприємств.

Ефективне управління фінансовою безпекою дозволяє підприємствам зберігати стабільність, впевнено розвиватися та адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі [5, с.46]. Стратегічні орієнтири для націлення функціональних можливостей і механізму управління економічної безпеки сучасних підприємств у площині менеджменту фінансових ресурсів і ризиків мають бути максимально чіткими, гнучкими та комплексними задля того, аби забезпечити фінансову стійкість, ресурсну незалежність і сталий фінансовий розвиток суб'єкта господарювання під впливом сучасних загроз фінансової нестабільності, цифрових трансформації та викликів воєнного часу.

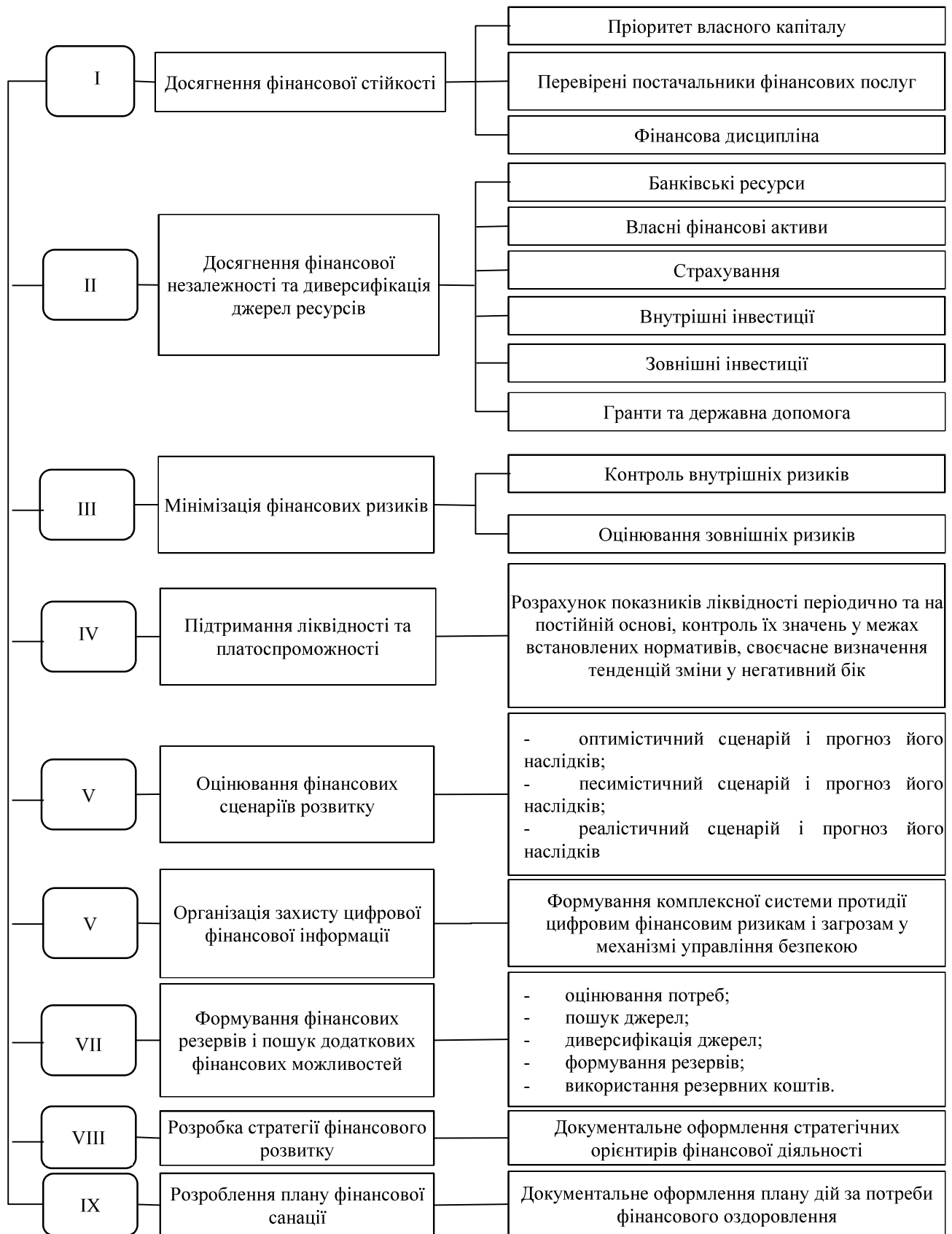

Рисунок 1. - Стратегічні орієнтири функціонування фінансової підсистеми механізму управління економічною безпекою підприємств

Джерело: складено автором

Пріоритетом управління фінансовою безпекою підприємств має стати максимізація рівня їх фінансової стійкості та досягнення і тривалого утримання задовільного рівня платоспроможності як у мирний, так і у воєнний час. Фінансова стійкість є цільовим орієнтиром фінансово-господарської діяльності, яка характеризує достатність запасів власних і залучених підприємством фінансових ресурсів для того, аби продовжувати економічну діяльність та зберігати можливості для її розвитку у перспективі. Реалізація такої цілі на практиці має супроводжуватися управлінськими кроками у напрямку формування сталої та оптимальної структури капіталу шляхом досягнення збалансованого співвідношення його власної та позичкової частини з тим, аби мінімізувати фінансові ризики, однак при цьому гарантувати можливості отримання необхідного для сталого розвитку фінансування. Також управління фінансовою складовою економічної безпеки підприємства має фокусуватися на підтриманні його ліквідності та платоспроможності, зокрема, через забезпечення здатності компанії вчасно і в повному обсязі розраховуватися за власними фінансовими зобов'язаннями з партнерами, кредиторами, стейкхолдерами, контрагентами, тощо. Такі цільові орієнтири досягаються під час ефективного управління грошовими потоками та оборотними активами суб'єкта господарювання, тому цей блок завдань має бути інтегрованим у механізм управління економічною безпекою.

Найбільш безпеко орієнтованим напрямком фінансового менеджменту компанії є формування фінансових резервів шляхом створення страхових запасів, резервних фондів, тощо, для компенсації втрат від непередбачених та непрогнозованих подій. Наприклад, наслідків воєнних атак, розгортання кризових ситуацій або невдалої реалізації нових можливостей і невинуватеного фінансового ризику.

Завдання підтримання фінансової незалежності підприємства у механізмі управління його економічною безпекою реалізується через управлінські рішення, націлені на зниження залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування його діяльності, що передбачає мінімізацію обсягів позикових фінансових ресурсів, особливо від одного кредитора, тотальна залежність від якого може цілковито зруйнувати фінансову безпеку суб'єкта господарювання; а також через диверсифікацію джерел фінансової підтримки бізнесу, зокрема, використання різних форм фінансових ресурсів та їх надходжень, таких як гранти, додаткові власні кошти, інвестиційні ресурси, що дозволить мінімізувати ризик потрапляння у залежність від одного фінансового джерела та дозволить підприємству не відчувати імовірність банкрутства у випадку його втрати. Досягнення фінансової незалежності дасть компанії змогу контролювати фінансові активи, що стану у нагоді для захисту від рейдерських, а також злочинних посягань на корпоративні ресурси підприємства, та від спроб конкурентів отримати контроль над бізнесом шляхом використання прогресивного та безпеко орієнтованого фінансового інструментарію.

Відповідно до поточної та майбутньої ситуації на ринку підприємства формують відповідну стратегію власного розвитку, що також включає і стратегію щодо управління капіталом. Тому «оптимальна» структура капіталу буде також залежати від даної стратегії та поставлених цілей, адже саме вона має забезпечити їх досягнення. Зокрема, на певному етапі підприємство задля досягнення визначених цілей може нарощувати обсяг запозиченого капіталу, приймаючи на себе додаткові ризики. В іншому випадку підприємство може навпаки віддавати перевагу самофінансуванню, вважаючи додаткові ризики у випадку залучення капіталу з інших джерел занадто великими, виконуючи таким чином захисну роль. Саме за таких умов ефективно управління капіталом підприємства і проявляється як один з ключових елементів забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання [15, с.76].

На рівні захисту наявних у підприємства фінансових ресурсів та убезпечення джерел їх надходження ззовні, важливе значення для досягнення стану фінансової безпеки має оптимізація та ефективне використання уже наявних фінансових активів. Це завдання можна виконати шляхом застосування управлінського підходу, який поєднає раціональне використання грошових коштів підприємства, розроблення стратегії, націленої на зростання обсягів доходів та прибутків компанії, ефективний інвестиційний менеджмент, що реалізуватиметься через отримання грантів, ініціювання інвестиційних проєктів з високим потенціалом до отримання прибутку та

низькою оцінкою ймовірних ризиків, а також засоби податкової оптимізації, зокрема, використання законних можливостей для зменшення податкового тиску на бізнес із метою залишення певної частини чистого прибутку для спрямування її на цілі стратегічного розвитку та відновлення стану фінансової безпеки у випадку непередбачуваних втрат.

Стратегічним пріоритетом еволюції механізму управління економічною безпекою мають стати розвиток та адаптація системи фінансового ризик-менеджменту, яка входить до його складу, для протидії інноваційним фінансовим ризикам, зокрема, і тим, які виникають у цифровому економічному просторі. Управління фінансовими ризиками на стратегічному рівні передбачає окреслення стратегії нейтралізації ризику, а управління на операційному рівні визначення механізмів реалізації даної стратегії [10]. Ефективний фінансовий ризик-менеджмент має поєднувати такі етапи управлінської діяльності, як ідентифікація та оцінювання ризиків, що передбачає комплексний, системний і періодичний аналіз існуючих видів фінансових ризиків, та діагностику їх потенційного негативного впливу на досягнення цілей та інтересів компанії; запровадження стратегії роботи з ризиками із використанням інструментів хеджування, диверсифікації, страхування з метою зменшення впливу ризикових факторів на фінансові ресурси підприємства; запровадження практик та політик протидії фінансовому шахрайству та розгортання корупційних схем; спрямування частини ресурсів на захист конфіденційних фінансових даних у цифровому просторі від несанкціонованого зовнішнього доступу до них, а також від кібератак.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Дослідивши стратегічні орієнтири функціонування фінансової підсистеми механізму управління економічною безпекою підприємств можна зробити такі висновки.

1. Доцільно встановити такі стратегічні орієнтири для функціонування фінансової підсистеми механізму управління економічною безпекою підприємств, як мінімізація фінансових ризиків, досягнення фінансової незалежності та диверсифікація джерел фінансових ресурсів, досягнення фінансової стійкості, підтримання ліквідності та платоспроможності підприємства, оцінювання фінансових сценаріїв розвитку бізнесу, організація захисту цифрової фінансової інформації, формування фінансових резервів і пошук додаткових фінансових можливостей, розроблення стратегії фінансового розвитку підприємства, розроблення плану фінансової санації на випадок потреби фінансового відновлення підприємства.

2. Для досягнення стану фінансової стійкості менеджмент підприємства має надавати пріоритет використанню власного капіталу, звертатися лише до перевірених постачальників фінансових послуг та неухильно дотримуватися фінансової дисципліни. Задля здобуття фінансової незалежності та диверсифікації джерел фінансових ресурсів можна запропонувати використання у різних пропорціях банківських фінансових ресурсів, власних фінансових активів, страхових компенсацій, внутрішніх і зовнішніх інвестицій, а також звертатися за грантовою та державною підтримкою. Мінімізація фінансових ризиків передбачає здійснення контролю внутрішніх ризиків у механізмі управління економічною безпекою підприємства та оцінювання його зовнішніх ризиків з метою своєчасної протидії їх негативному впливу. Завдання підтримання ліквідності та платоспроможності підприємства може бути реалізованим через розрахунок показників ліквідності – як періодично, так і на постійній основі, контролю їх значень в межах встановлених нормативів, своєчасного визначення тенденції зміни цих показників у негативний бік. Що до оцінювання фінансових сценаріїв розвитку підприємства, тут можливі три варіанти: оптимістичний сценарій, песимістичний сценарій і реалістичний сценарій, кожен із яких потребує прогнозу його наслідків для своєчасного прийняття безпеки орендованих управлінських рішень. Організація захисту цифрової фінансової інформації створює необхідність формування комплексної системи протидії цифровим фінансовим ризикам та загрозам у механізмі управління економічною безпекою. Задля формування фінансових резервів і пошуку додаткових фінансових можливостей для розвитку бізнесу раціональним є п'яти етапний підхід, що передбачає оцінювання фінансових потреб, пошук джерел їх задоволення, диверсифікацію таких джерел, формування резервів та безпосередньо використання резервних коштів. Розроблення стратегії фінансового розвитку підприємства передбачає документальне

оформлення стратегічних орієнтирів його фінансової діяльності для подальшого їх використання в управлінні. На випадок неефективного управління економічною безпекою суб'єкта господарювання та його фінансовою складовою топ-менеджменту варто мати план фінансової санації для того, аби подбати про фінансове оздоровлення та відновлення компанії та виведення її зі стану фінансової кризи.

Перспективи подальших досліджень полягають у конкретизації фінансових ризиків для діяльності вітчизняних підприємств і фінансових установ та у розробці заходів протидії їм, які можуть бути реалізовані у межах функціонування механізму управління економічною безпекою суб'єкта господарювання.

References (in language original)

1. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Розводюк О. В., Шевчук Д. Г. Теоретичні аспекти управління фінансовою безпекою вітчизняних підприємств. *Innovation and Sustainability*. 2023. Iss. 1. С. 8–14.
2. Павлова Г. Є., Сірко А. Ю., Невдах С. І. Підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства задля його економічної безпеки. *Агросвіт*. 2024. № 18. С. 4–8.
3. Бондаренко Н. В., Улянич Ю. В., Мельник К. М., Мігур І. О. Формування антикризового управління фінансовою безпекою банків. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2024. Вип. 104(2). С. 150–159.
4. Колодізев О. М. Фінансова безпека підприємства: роль банків у залученні капіталу та управлінні ризиками. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки*. 2024. № 9(2). С. 163–167.
5. Далик В. П., Мигаль Т. В., Цісінський М. М., Волос М. В., Гнедько Б. В., Шиманович П. О., Крілик Б. Б. Управління фінансовою безпекою підприємств: поняття, механізм та особливості. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки*. 2024. № 4(1). С. 43–49.
6. Левченко В. П., Чернишов М. О. Можливості управління фінансовою безпекою банку на основі п'ятипелюсткової моделі. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 12. С. 34–39.
7. Халатур С. М., Масюк Ю. В., Брусенцева А. В. Інноваційні підходи модернізації управління фінансовою безпекою банку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 21. С. 80–85.
8. Ліхоносова Г. С. Управління фінансовою безпекою: маркетинг наявних резервів та потенціалів. *Часопис економічних реформ*. 2025. № 1. С. 77–86.
9. Гончаренко А. С., Зачосова Н. В., Коваль О. В. Стратегічні аспекти забезпечення фінансово-економічної безпеки страхових компаній у контексті розвитку конкурентоспроможного ринку страхових послуг. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія Економічні науки*. 2020. № 2. С. 160–168.
10. Дробот Я. А., Дорошенко О. О., Кравченко С. А., Михайлик С. І., Панкевич Р. І. Ризик-орієнтований підхід при управлінні фінансовою безпекою підприємства. *Ефективна економіка*. 2024. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_4_73 (дата звернення: 10.02.2025).
11. Дем'янишин В., Лободіна З., Горин В., Дем'янишин В. Методологічні підходи до дослідження державних фінансових ресурсів та фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах реформування управління публічними фінансами. *Світ фінансів*. 2023. Вип. 1. С. 31–47.
12. Шевцова О. Й. Стратегія управління фінансовою безпекою банку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. № 8. С. 65–70.
13. Кондратенко Н. О., Трембач Р. П. Теоретико-методичні основи управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів підприємницької діяльності. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка*. 2024. № 34. С. 56–61.
14. Жукова Т. А., Басанець І. В., Плікус І. Й. Антикризове управління в забезпеченні фінансової безпеки бізнесу. *Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка*. 2021. № 1. С. 58–67.
15. Дробот Я. В., Корнієнко І. С. Управління капіталом в контексті забезпечення фінансової безпеки підприємства. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2022. № 1. С. 68–78.
16. Сугак Т. О. Управління персоналом в інформаційно-аналітичному забезпеченні фінансової складової системи економічної безпеки підприємств. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2022. Т. 27, Вип. 3. С. 84–87.
17. Вдовенко Н. М., Овчаренко Є. І., Гук О. В., Бабій Л. І. Механізм ефективного управління фінансовою безпекою в системі бізнес-планування інноваційно орієнтованих підприємств в умовах діджиталізації та економічних викликів. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023. № 7-8. С. 52–58.

18. Ареф'єва О. В., Калинюк В. Є. Теоретичне підґрунтя формування адаптивного управління фінансовою безпекою підприємства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2022. № 3. С. 123–130.
19. Савчук К. Д. Особливості управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання в сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 22. С. 86–91.
20. Мельник С. І. Формування організаційного забезпечення управління фінансовою безпекою промислових підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 48. С. 168–173.
21. Жаворонок А. В., Марич А. В. Управління фінансовими ризиками як складова фінансової безпеки підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 49. С. 167–173.
22. Семанюк В., Жукевич С. Управлінський облік як інформаційна складова діагностики фінансової безпеки підприємств. *Світ фінансів*. 2023. Вип. 1. С. 133–144.

References

1. Yepifanova, I. Yu., Dzhezdzhula, V. V., Rozvodiuk, O. V., & Shevchuk, D. H. (2023). Teoretychni aspekty upravlinnia finansovoiu bezpekoiu vitchyznanykh pidpriemstv [Theoretical aspects of financial security management of domestic enterprises]. *Innovation and Sustainability*, 1, 8–14 (in Ukr.).
2. Pavlova, H. Ye., Sirko, A. Yu., & Nevдах, S. I. (2024). Pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia finansovymy resursamy pidpriemstva zadlia yoho ekonomichnoi bezpeky [Improving the efficiency of enterprise financial resource management for its economic security]. *Ahrosvit*, 18, 4–8 (in Ukr.).
3. Bondarenko, N. V., Ulianych, Yu. V., Melnyk, K. M., & Mihur, I. O. (2024). Formuvannia antykrizovoho upravlinnia finansovoi bezpeky bankiv [Formation of anti-crisis management of banks' financial security]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho natsionalnoho universytetu sadivnytstva*, 104(2), 150–159 (in Ukr.).
4. Kolodiziev, O. M. (2024). Finansova bezpeka pidpriemstva: rol bankiv u zaluchenni kapitalu ta upravlinni ryzykamy [Financial security of an enterprise: the role of banks in capital attraction and risk management]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriya : Ekonomichni nauky*, 9(2), 163–167 (in Ukr.).
5. Dalyk, V. P., Myhal, T. V., Tsisynskyi, M. M., Volos, M. V., Hnedko, B. V., Shymanovych, P. O., & Krilik, B. B. (2024). Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstv: poniattia, mekhanizm ta osoblyvosti [Financial security management of enterprises: concept, mechanism and features]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriya : Ekonomichni nauky*, 4(1), 43–49 (in Ukr.).
6. Levchenko, V. P., & Chernyshov, M. O. (2024). Mozhlyvosti upravlinnia finansovoiu bezpekoiu banku na osnovi piatypeliustkovoï modeli [Possibilities of managing bank financial security based on the five-petal model]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, 12, 34–39 (in Ukr.).
7. Halatur, S. M., Masiuk, Yu. V., & Brusentseva, A. V. (2024). Innovatsiini pidkhody modernizatsii upravlinnia finansovoiu bezpekoiu banku [Innovative approaches to modernizing bank financial security management]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 21, 80–85 (in Ukr.).
8. Likhonosova, H. S. (2025). Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu: marketynh naiavnykh rezerviv ta potentsialiv [Financial security management: marketing of available reserves and potentials]. *Chasopys ekonomichnykh reform*, 1, 77–86 (in Ukr.).
9. Honcharenko, A. S., Zachosova, N. V., & Koval, O. V. (2020). Stratehichni aspekty zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky strakhovykh kompanii u konteksti rozvytku konkurentospromozhnoho rynku strakhovykh posluh [Strategic aspects of ensuring financial and economic security of insurance companies in the context of developing a competitive insurance services market]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriya Ekonomichni nauky*, 2, 160–168 (in Ukr.).
10. Drobotia, Ya. A., Doroshenko, O. O., Kravchenko, S. A., Mykhailik, S. I., & Pankevych, R. I. (2024). Ryzik-orientovanyi pidkhid pry upravlinni finansovoiu bezpekoiu pidpriemstva [Risk-oriented approach in enterprise financial security management]. *Efektivna ekonomika*, 4. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_4_73 (in Ukr.).
11. Demianyshyn, V., Lobodina, Z., Horyn, V., & Demianyshyn, V. (2023). Metodolohichni pidkhody do doslidzhennia derzhavnykh finansovykh resursiv ta finansovoi bezpeky sub'ektiv hospodariuvannia v umovakh reformuvannia upravlinnia publichnymy finansamy [Methodological approaches to the study of state financial resources and financial security of economic entities in the context of public finance management reform]. *Svit finansiv*, 1, 31–47 (in Ukr.).
12. Shevtsova, O. Y. (2022). Stratehiia upravlinnia finansovoiu bezpekoiu banku [Bank financial security management strategy]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, 8, 65–70 (in Ukr.).

13. Kondratenko, N. O., & Trembach, R. P. (2024). Teoretyko-metodychni osnovy upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu sub'ektiv pidpriemnytskoi diialnosti [Theoretical and methodological foundations of financial and economic security management of business entities]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Serii : Ekonomika*, 34, 56–61 (in Ukr.).
14. Zhukova, T. A., Basanets, I. V., & Plikus, I. Y. (2021). Antykryzove upravlinnia v zabezpechenni finansovoi bezpeky biznesu [Anti-crisis management in ensuring business financial security]. *Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. Serii : Ekonomika*, 1, 58–67 (in Ukr.).
15. Drobot, Ya. V., & Korniienko, I. S. (2022). Upravlinnia kapitalom v konteksti zabezpechennia finansovoi bezpeky pidpriemstva [Capital management in the context of ensuring enterprise financial security]. *Ekonomichniy visnyk Dniprovskoho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu*, 1, 68–78 (in Ukr.).
16. Suhak, T. O. (2022). Upravlinnia personalom v informatsiino-analitychnomu zabezpechenni finansovoi skladovoi systemy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv [Personnel management in information and analytical support of the financial component of the economic security system of enterprises]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Serii : Ekonomika*, 27(3), 84–87 (in Ukr.).
17. Vdovenko, N. M., Ovcharenko, Ye. I., Huk, O. V., & Babii, L. I. (2023). Mekhanizm efektyvnoho upravlinnia finansovoiu bezpekoiu v systemi biznes-planuvannia innovatsiino oriietovanykh pidpriemstv v umovakh didzhytalizatsii ta ekonomichnykh vyklykiv [Mechanism of effective financial security management in the business planning system of innovatively oriented enterprises in the conditions of digitalization and economic challenges]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, 7-8, 52–58 (in Ukr.).
18. Arefieva, O. V., & Kalyniuk, V. Ye. (2022). Teoretychne pidgruntia formuvannia adaptivnoho upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstva [Theoretical basis for the formation of adaptive financial security management of an enterprise]. *Ekonomichniy visnyk Dniprovskoi politekhniki*, 3, 123–130 (in Ukr.).
19. Savchuk, K. D. (2023). Osoblyvosti upravlinnia finansovoiu bezpekoiu sub'ektiv hospodariuvannia v suchasnykh umovakh [Features of financial security management of economic entities in modern conditions]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 22, 86–91 (in Ukr.).
20. Melnyk, S. I. (2020). Formuvannia Orhanizatsiinoho zabezpechennia upravlinnia finansovoiu bezpekoiu promyslovykh pidpriemstv [Formation of organizational support for financial security management of industrial enterprises]. *Infrastruktura rynku*, 48, 168–173 (in Ukr.).
21. Zhavoronok, A. V., & Marych, A. V. (2020). Upravlinnia finansovymy ryzykamy yak skladova finansovoi bezpeky pidpriemstv [Financial risk management as a component of enterprises' financial security]. *Infrastruktura rynku*, 49, 167–173 (in Ukr.).
22. Semaniuk, V., & Zhukevych, S. (2023). Upravlinskyi oblik yak informatsiina skladova diahnostyky finansovoi bezpeky pidpriemstv [Management accounting as an informational component of enterprise financial security diagnostics]. *Svit finansiv*, 1, 133–144 (in Ukr.).

SHEVCHENKO Anna

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor, Associate Professor of
the Department of Finance,
Cherkasy State Technological University,
Cherkasy, Ukraine

STRATEGIC GUIDELINES OF THE FUNCTIONING OF THE FINANCIAL SUBSYSTEM OF THE ENTERPRISES ECONOMIC SECURITY MANAGEMENT MECHANISM

Introduction. Financial security management is carried out within the framework of the functioning of the mechanism for managing the economic security of enterprises, institutions, and organizations. However, given the specifics of the functioning of financial risks that affect the integrity and efficiency of the use of financial resources of companies, both their own and those attracted from clients, the need to clarify and specify strategic guidelines for protective mechanisms aimed at protecting economic structures from financial losses is becoming more urgent. In the management plane of Ukrainian companies, the tasks of strategic management of the development of business entities and management of the financial subsystem of their economic security system should be combined to achieve synergy of management efforts in the plane of security-oriented management.

Purpose - specification of strategic guidelines for the functioning of the financial subsystem of the mechanism for managing the economic security of enterprises in Ukraine.

Results. It has been established that the strategic guidelines for the functioning of the financial security subsystem of the economic security management mechanism of an enterprise should not contradict the general

strategic goals of its existence and development, should take into account the resources available to the business entity and cover the possibilities of attracting new financial assets to the processes of financial and economic activity, and also provide for maintaining a balance of interests of the company's stakeholders, some of whom seek to make a profit, and some want the enterprise to remain in a state of relative economic security, especially in wartime. The author's vision of the strategic guidelines for the functioning of the financial subsystem of the economic security management mechanism of enterprises in Ukraine is proposed.

Originality. *The following strategic guidelines for the functioning of the financial subsystem of the economic security management mechanism of enterprises are specified, systematized and described: minimizing financial risks, achieving financial independence and diversifying sources of financial resources, achieving financial stability, maintaining the liquidity and solvency of the enterprise, evaluating financial scenarios for business development, organizing the protection of digital financial information, forming financial reserves and searching for additional financial opportunities, developing a strategy for the financial development of the enterprise, and developing a financial rehabilitation plan in case of the need for financial recovery of the enterprise.*

Conclusion. *For the effective functioning of the financial subsystem of the enterprise's economic security management mechanism, it is critically important to focus on achieving its financial stability and independence. Minimizing financial risks requires the company's management to constantly monitor both internal and external threats, as well as the ability of management personnel to respond to them flexibly and promptly. Particular attention should be paid to protecting the enterprise's digital financial information and controlling access to it through the introduction of systems to counter cyber threats.*

Keywords: *financial security, economic security management mechanism, financial market, financial risks, strategy, financial institutions, enterprises, digitalization.*

*Одержано редакцією: 22.03.2025
Прийнято до публікації: 12.04.2025*